

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Türr István-utca 11. — Telefon-szám: 28.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:
Dr. Lemberger Ármin

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Becsapás.

Ignatievet, az orosz diplomatát, a »valótlanságok atyjá«-nak nevezte el a közvélemény. Pedig a jámbor muzsika néhanapján igazat is mondott. Milyen cím illeti meg a dicső nemzeti kormány tagjait, főleg annak illusztris főembereit, Wekerle Sándort és Kossuth Ferencet, akiken talán sohasem esik meg a véletlenség, hogy igazat találnak mondani.

A tizhónapi kormányzati periódus, amely idő óta a nemzeti kormány intézi Magyarországot sorsát, a nemzet félrevezetését legfőbb kormányzati tényezővé avatta fel.

Nemzeti kormány! Ez a fogalom egy-egy vált a valótlanság fogalmával és alig van már ember ez országban, aki ne volna tisztában azzal az érdekcsoporttal, amely nemzeti kormány néven bitorolja a közhatalmat.

Korona és nemzet között harc folyt. A küzdelemből a nemzet került ki megtépázva. A vereség az országot érte, mert vezetői kompromittáltak voltak és az erkölcselen éj forrásából akartak erőt szerezni a küzdelemben.

A harcot követő békekötés föltételei bizonyítják azt a súlyos vereséget, amelyet a jogaiért harcolt nemzet szenvedett. Beláthatatlan időkre lehetetlenné tette a nemzet jogainak kivívását, guzsba kötötte a nemzeti akaratot és kiszolgáltatva az egész országot szőröstül-bőröstül az abszolút császári-akaratnak. És mindent azért, hogy néhány éhes ember kezébe kerüljön az ország kormányja.

Néhány évvel ezelőtt, a küzdelmes idők elején, amikor még Ausztriában és a bécsi

Burgban azt hitték, hogy a nemzet harca komoly és megvan az erő is a felébredni látszott országban arra, hogy az őt megillető jogokat kivívja, az engedékenység álláspontjára helyezkedett a korona. A volt szabadelvű párt ugynevezett kilences-bizottságának programját, amely, bár nem tartalmazta a nemzet összes kívánalmainak teljesítését, de egy jelentős lépést jelentett előre, hajlandó volt teljesíteni a király. De a nemzet akkori vezérei nem akartak alkudni és mert az alkuvál csak a nemzet nyert volna, de ők nem, visszautasították a békejobbot és folytatták a küzdelmet és fellázították a nemzetet, hogy ne tágítson és jogaiából semmit se engedjen.

Pedig az ugynevezett kilences-bizottság programjában volt egy passzus, amely a korona és a nemzet alkotmányos jogait világosan, félreérthetetlenül precizizotta, mondván a következőket:

»A miniszterium politikai felelőssége, — mint a politika minden tényére, — erre is kiterjed és az országgyűlésnek törvényeszerű befolyása — mint minden alkotmányos jogra, — erre is fennáll.

Ezt az állapotot a törvényhozás — a korona és országgyűlés együtt — megváltoztathatja.

Ez kevés volt a nemzet vezéreinek. Nem voltak megelégedve, mert más emberek kezében maradt volna a hatalom, mások élvezték volna az országban helyreállott béke és nyugalom áldásait.

De a nemzet vezéreinek nem kellett az ország békéje és a nemzet nyugalma, hanem a hatalom, a konc, a husosfázék,

amelyért szívesen feláldoztak volna elvet, programot, becsületet, mindent, de hatalom nélkül könyörtelenül utasították vissza az ezüst tálcán kínált engedményeket. Amint bebizonyult az 1906. áprilisban kötött paktum alkalmából, amelyben feláldoztak mindent, amit eddig követeltek, amiért harcoltak, amiért forradalomba kergették az országot, csakhogy eljuthassanak a hatalom igéretföldjére. Készek voltak proklamálni az abszolút felségjogot, a nemzeti akarat teljes kirekesztését, csakhogy végre-valahára letelepedhessenek és bejuthassanak Kánaánba. A trónbeszéd, amellyel az uralkodó a jelen országgyűlést megnyitotta, az abszolút felségjog megcáfolhatatlan és megdönthetetlen proklamációja és ennek az abszolút jognak caudumi igája alá hajtotta az egész országot a diadalmas nemzeti kormány.

Ime, itt van, szemben a hazaáruló szabadelvű kormányzat által paragrafusokba szedett és fent közölt együttes nemzeti és királyi akarat, a proklamált abszolút felségjog, úgy amint az uralkodó a trónbeszédben elmondotta:

»... a további kormányzati teendőkre nézve, királyi jogainkon alapuló elhatározásunk szabadságát kívánjuk fenntartani.

Nemzet, parlament, minden mellőzve. Szent és érinthetetlen az abszolút felségjog.

Egy ilyen immoralis alapon életre kelt kormányzatnál szinte természetes, hogy valótlanság a talpkő, amelyre támaszkodik.

Az egész kormányzatot átlengi a valótlanságok szelleme.

Ime a legújabb adalék:

— Ellenkezőleg.
— Azt hiszi, hogy nem vagyok rendes lány...
— Oh dehog... Szeretem én a rendeltelenekeket is...

Látszólag megsértődött. Elfordította az arcát, melyet előntöttek a vérhullámok...

Egészen melléje lépett és karon akartam fogni.
— Na... hagyjon kérem... mondta és szaporábban lépett.

Ezt oly hangosan mondta, hogy az előttünk menők hátrafordultak.

— Ez a kis nő vagy nagyon tisztességes és akkor érthető a viselkedése; vagy nagyon is romlott és csak izgatni akar...

Ez járt a fejemben, midőn egész hozzám lépett és elmondott mindent.

Elmondta, hogy szülei gazdagok, házuk is van. Az apja mézárós. A szülei nagyon szeretik, mert egyetlen gyermek és hogyha megtudnák, hogy levelet írt egy ismeretlen férfinak, hát kitekernék a nyakát, vagy legalább is összetörnék a csontjait. Aztán még beszélt sok mindenféléről...

Oly kedvesen, egyszerűen beszélt, hogy szinte láttam a lelkét, amely ép oly szűz, tiszta volt, mint harmatos, üde arca.

Eitől a naptól kezdve naponta találkoztunk...

TÁRCA.

Vallomás.

— Egy festő-művész levele. —

— A »Bajai Hírlap« eredeti tárcája. —

Írta: Magyar Arthur.

Kedves Barátom,
bocsáss meg, hogy ily soká megvárakoztattalak a levelemmel, de rém elfoglalt vagyok és alig jutok az íráshoz.

De remélem megbocsájtsz már csak azért is, mert tudod, hogy én vagyok a világ leglustább levélírója. — Most különben egy vallomást teszek.

Figyelj ide!...

Pár hónappal ezelőtt egy névtelen levelet kaptam. Finom, gyenge női vonások; szabályos, nagy betűk.

Egy kis lány írt. Arra kért, hogy szánjam meg és legyek este, pont hat órákor a Népszínház előtt. A levél végén ez állt: imádja Ella.

A mondott helyen már jóval hat óra előtt megszólitott egy nyulánk, fiatal, szőke lány.

— Jöjjen utánam — mondta és előresietett. Követtem.

Sokáig mentünk így egymás után. Néha oly gyorsan ment, hogy alig tudtam vele lépést tartani.

Végre, mikor már látta, hogy elmaradozom, mosolyogva állt meg.

— Bekegy vagyok — mondtam és megemeltem a kalapomat.

— Tudom. Az én nevemet meg nem mondom.

— Szólt ő és sötét szemével mélyen rám nézett.

— De hiszen tudom: Ella.

— Dehogy...
— Hiszen azt írta a levél alá.

— Mindegy. Óvatosságból tettem.

Nagyon megtetszett a kis nyurga lány. Különösen fekete szemét bámultam, melyek csodásan illettek selyem, szőke hajához. Az arca azok közé a bájós, tiszta leányarcok közé tartozott, amelybe a férfi egy szempillantás alatt ész nélkül — belé-szeret.

Egy darabig szótlánul mentünk. Hogy elűsem a halgatást, cigarettre gyújtottam.

— Szépet gondolhat most fölőlem... Kezdté a beszédet.

— Ösztönt: én nem gondolok most semmit.

— Mégis: minek tart?

— Minek?... Szép lánynak.

— De komolyan... Ugy-e megvet?

A legújabban megjelent képes

ÁR J E G Y Z É K E M E T

kérje, melyet bárkinek portómentesen és díjmentesen küldök.

WEISZ J. HUGÓ órákészítő és órákereskedő Szeged, Kárász-utca 6. szám.

Valódi svájci nikkell remontoir zsebóra 3 évi felelősség mellett, 5 kor. — 5 drb átvételénél 5% engedmény.

„Önálló vámterületet” igé-
belőle »autonom vámtarifá-
— és még ezt a nap-
megesínálni Kose-
gedelem nélkül”
Az -
prom-
autonom vámtarifá dolgában »kom-
misszum» jött létre — úgy mondják —
a magyar és az osztrák kormány között.
A valóság pedig ez:

1. Koalíciós körökben azt mondták, ha ti osztrákok mindenáron csakis 30 esztendőre kiegyezést akartok, akkor mi tovább nem tárgyalunk veletek. A »kompromisszum» szerint már most mégis tárgyalnak. — 2. Viszont az osztrákok azt mondták, hogy ha a magyar kormány nem tárgyal velük 30 esztendőre kiegyezéssel, akkor rögtön szétválunk. A »kompromisszum» szerint a magyar kormány, (az önálló vámterület elvének alapján uralomra jutott kormány!), nehogy szét kelljen válni, most már tárgyalja a 30 esztendőre kiegyezést. — 3. Még azt is mondták az osztrákok, hogy ők nem tűrik, hogy a magyar parlament az autonom vámtarifából törvényt csináljon. A »kompromisszum» szerint a magyar parlament nem fog abból a tarifából törvényt csinálni a kiegyezési tárgyalások befejezéséig.

A »kompromisszum»-ban tehát győzött az osztrák először, másodsor és harmadsor. Három győzelem után rá volt bírható a sógor egy kis kegyelmi akcióra is. Utóvégre ennyit megérdemelt tőle ez a derék magyar kormány. Meg is adta neki azt a kedvezményt, hogy a közgazdasági bizottság ülését most már megszüntesse. Nem muszáj a meghívókat visszaszítani. Meg is kezdtek a tarifa tárgyalását. Csak éppen betegezni nem szabad mindaddig, amíg a kiegyezési tárgyalások tartanak. A »N. Fr. Pr.» ezt így fejezi ki: »nem szabad a tarifát mástadiumból alkotmányosan tovább fejleszteni».

Hogy ez alatt a forma alatt mennyi értendő és mennyi nem értendő, azt nem tudjuk. Lehet, hogy ez annyit tesz, hogy a bizottságok letárgyalhatják a tarifát. Lehet, hogy csak annyit jelent, hogy a bizottságok csak megkezdhetik a tarifa tárgyalását. Egy dolog azonban bizonyos: a képviselőház ezt az ugynevezett autonom tarifát nem veheti tárgyalás alá!

A »kompromisszum» dicsőséges eredménye tehát ez: nekünk boldog magyaroknak nem muszáj önállóan berendezkednünk, hanem megtárgyaljunk a harminc esztendőre kiegyezést az osztrákkal, és hogy ezalatt idehaza se unatkozzunk, hát a bizottságok elvehetik az autonom vámtarifát és fecseghetnek fölötte, csak éppen a szavazással ne siesse- nek nagyon.

Válság volt, — nincs. Önálló vámterület volt, — nincs. Autonom tarifa volt, — nincs. Ellenben harminc esztendőre kiegyezés — lesz. Ez a »kompromisszum» eredménye.

Az osztrák sajtó megnyugodott, lecsendesedett. Ez a »kompromisszum» eredményének legnyomatékosabb jellemzése.

A magyar kormány hatványozottan papsáds lapjai pedig ilyen címmel írnak: »megjéjt az osztrák». Ez pedig a koalíció jellemzése szolgál.

A »kompromisszum» éppen olyan ártalmas, mint a koalíciónak minden más ténye, eredménye és

cselekedete. De azért éppen olyan »vívmány»-nak hirdetik, mint minden egyéb hazaárulásnak.

Történni pedig az tog, hogy Wekerle ismét Bécsbe megy és ott végleg megállapodik az osztrák kormányal abban, hogy rögtön megkezdik újra a hosszulejárati kiegyezés tárgyalásait. A tárgyalásokat ezentul már a két miniszterelnök fogja folytatni és az eddigelig gyorsabb tempóban fognak azok tovább haladni. Addig pedig idehaza az autonom vámtarifáról szabad ugyan a bizottságokban szólni, de ez a javaslat a képviselőház napirendjére nem kerülhet.

Az ugynevezett autonom tarifáról megmondtuk már egynehányszor a véleményünket. Önállóság alapját ez a közös viszonyokra készült tarifa nem alkothatja. De nincs is erre szánva, mert a javaslat egyik paragrafusa a 99. XXX. reciprocitási viszonyát tiz esztendőre meghosszabbítja. Tehát nem arról van szó, mintha valami nagy veszteség lenne a tarifa lemaradása.

De arról van szó, hogy a magyar törvényhozás teendőit most már Ausztria szabja elő. Csak azt lehet napirendre tűzni, amit Ausztria megenged. S amit Ausztria nem enged tárgyalni, az legjobb esetben is megreked a bizottságokban.

Ez idő szerint a »kompromisszum» legfőbb eredménye ez. A végleges eredmény, a 30 éves kiegyezés, majd csak következik...

Addig pedig nemzetiszínű pántlikának lobogtatják az autonom magyar vámtarifát, mely először is közös, másodsor pedig anynyira »autonom», hogy csak osztrák engedélyvel tárgyalható.

Negyvennyolcas — néppárt. Polgártársaink jól vigyázzanak liberális magyar lélekük épségére! Megszületik már legközelebb a legnagyobb abszurdum és a legnagyobb gaszág: a 48-as néppárt. Igen, a ti túrelmes magyar lelketek megfertőzésére szövetkeznek 48-as képviselőtétek. A liberális 48-as programmal küldöttétek őket a parlamentbe és ők most beállnak a sötétiség, a reakció uszályhordozóivá, 48-as néppártot alakítanak nemcsakára és a ti hátatokat mögött bemoeszkölják a legtisztább, szabadelvű 48-at a néppárti reakció feketepizkos foltjaival.

Íme a legújabb híradás: Nyitra megyei néppárti körökben — mint tudósítottok írja — beszélnek, hogy Polónyi Géza legközelebb kilép a függetlenségi pártból és Kaas Ivor báróval megalapítja a negyvennyolcas néppártot, mely 48-as alapon magáévá teszi a néppárt fontosabb programpontjait. Kaas Ivor, kinek régi eszméje a negyvennyolcas néppárt, már gyűjti is az aláírásokat. E források szerint, Polónyi legutóbbi különös kijelentése, melyet az ung-

váriaknak küldött, hogy »nem sokára ott lesz, ahová hazafiás kötelessége hívja», erre az új pártira vonatkozik. Megjegyzendő, hogy tudósítottok értesülése szerint Polónyi nem annyira a néppártira, mint inkább a függetlenségi párt tulnyomó reakciói elemeire számít, míg a néppárttól alig remél néhány hívet.

Képviselőházi szünet. A képviselőház tegnap nem tartott ülést, mert nincs egy ülést kitöltő munkája. Hétfőn is csak egy tarthat ülést, hogy napirendjére kitűzse az összes kész kérvényeket. És ezzel vége. Több munka sincsen készen. Újra szünet lesz. Ugy látszik ennek a parlamentnek csakugyan nem volt egyéb feladata, mint megszavazni minden költséget és üjoncot Bécsnek. Mi van a sokat hirdetett alkotmánybiztosítékokkal? Hol késnek az éji homályban?

A t. Házból. A képviselőház pénteki ülésén tárgyalta a katonai özevgyek és árvek ellátásáról szóló törvényjavaslatot. Ez a törvényjavaslat nem egyéb, mint újabb nagy pénztek megszavazása a közös hadsereg részére. Mert a törvényjavaslat szerint, a közös hadsereg tisztjeinek özevgyei és árvek részesülnek a magyar törvényhozás által megszavazott dotációban. S miután a közös hadsereg tisztjei között sincsenek a kvóta arányában magyar tiszttek, hanem tulnyomóan nagy számban osztrák tiszttek, tehát a magyar képviselőház tulajdonképpen az osztrák tiszttek özevgyei és árvek számára szavazták meg a pénzeket. A legénységi özevgyek és árvek ellátmánya ugyanis nem jelent nagy összeget. A törvényjavaslatban sulyos közjogi sérelem is foglaltatik. A javaslat ugyanis egy kalap alá vonja a közös hadsereget és a honvédséget. Ennek a közjogi sérelemnek kifejezést adott Mérey Lajos is, a függetlenségi párt hivatalos szószóka, de Kossuth azzal próbálta a közjogi sérelemt kimagyarázni, hogy a közös hadsereg és a honvédség külön fejezetekben szerepel. Ez azonban csak forma s a lényegen nem változtat, mert végeredményében mégis csak egy közös törvény intézkedik a közös hadsereg és a honvédség felett. A magyar szuverenitás tehát összeolvadt — egy külön fejezetű! S a függetlenségi párt ezt az ártulást ismét a megszokott elfentartási mesékkel és holmi önmegtágadás hangoztatásával követi el. Végeredményében azonban megszavaz mindent, amit Bécs követel.

Tanitóink polgári jogait elkobosták.

Apponyi betejertesztette a tanítókt fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot. Ez a javaslat bizonyára jelent valamely javítást. De olyan halatlantul, oly becselentül, oly vérlázítóan nyomorúságosok voltak az eddigi állapotok, hogy egy kis javítás, egy kis foltozás még mindig nem teszi csak tűrhetővé is az állapotokat. Az Apponyi törvényjavaslatá még a függetlenségi párt ígéréteit sem váltja be, nemhogy számolna az életviszonyoknak azzal a sulyosbodásával, amely azóta győtri az ugynevezett középosztályt, mióta a függetlenségi párt ígéréteit megtette.

Van más baj is, éppen ilyen nagy, vagy még nagyobb. Az új törvény egyik kezével ad, a másik kezét pedig ítétre emeli fel. Paragrafusok hosszu sora mondja el, milyen feltételek mellett vehető el a tanítóktól az állam által nekik juttatott szűkös kenyér és ezekből a paragrafusokból az erőszakos és kegyetlen reakció ridig arca néz ránk. Azt a

— Ne mondja...

— Igen: én gyűlölöm azokat a kinyalt ficurakat, akik máson se török a fejüket, csak a hódításon... És mihielyt megnyertek egy lányiszivet, sietnek hamar tudalni rajta, mert félnek, hogy a nyakukon marad... Látja: ilyenek az ugynevezett fiatalemberek.

— No és honnan tudja, hogy én nem ilyen vagyok...

— Mi se könnyebb, mint a férfiak természetét kiismerni...

Közelebb húzódtam hozzá:

— De azért még tartozik egy vallomással...

— Tudom... tudom... ugy-e azzal, hogy jutott eszembe magának írni?...

— Igen...

— No hát most elárulom... egyszerűen szerelmes lettem a maga önarcképébe, amit a tárlaton láttam...

— Igazán?

— Aztán az utcán is láttam már magát többször és a kávéház ablakánál is... Istenkém... hányszor korzóztam a kávéház előtt és nem vette észre...

— Talán így jobb... Mert ha észrevettem volna, azt hiszem most nem lenne itt.

— Hanem hagyjuk ezt — mondta jókedvűen... és körülözétt a szobában. Megfogartott mindent. Különösen az arcképeket vizsgálta meg nagy szakértelemmel.

— Fessen le engem is... mondta pajzánul. De ugy-e nem tart sokáig...

— Nem... feleltem mosolyogva... hanem egyszeri ülés nem elég... Akkor naponta meg kell látogatnia...

Mosolyogva ült le.

Megpróbáltam festeni. Nem ment. Kerestem az arcán a színeket... de nem találtam mást, csak üde báj, szépséget... Szint nem.

Sokáig néztem az arcába... Mélyen...

Elvörösödött...

A szemei kigyultak... valami szokatlan nagy fényben égtek.

Nem tudtam levenni róla a szemem. Ecsetem mereven szorongattam a kezemben.

Előntötte az agyamat, a szememet a vér. Nem láttam, nem hallottam, csak éreztem... Nagy, mérhetetlen nagy szerelmet.

Kiesett a kezemből a paletta.

Kábultan roszkadtam a leny él és erősen magamhoz szoritva, öntudatlan vadsággal csókoltam kezeit, arcát, ajkait.

Nem ellenkezett... Visszacsókkolt.

Én ekkor végkép elvesztettem az eszemet.

— A szeretóm lett...

Azóta naponta följár hozzám és én oly végtelenül boldog vagyok, mint még soha.

Azaz: csak boldog voltam, addig míg meg nem kaptam a leveledet, barátom...

Azt írod, hogy völegény vagy és hogy csak ugy uszol a boldogságban...

Menyasszonyodat imádom, ő is téged. Ő: a legangyalibb angyala a földnek, a legártatlanabb leány, stb... stb. Te: a legszerencsésebb halandó...

Végtelenül sajnállak barátom, hogy olvasnod kell e sorokat.

Készülj el, mert rád nézve rettenetes dolgot közölkö veled, a valót tudod meg alább...

Tudd meg szerencsétlen, hogy a te menyországod az én szeretóm: a Böske.

Igen: az a leány, akit te angyalnak hittél, az az — én angyalom.

Egyszerre csak azon vettem észre magam, hogy én, a komoly ember, aki már a negyvenes évek felé vitorlázom — szerelmes vagyok...

Igen: szerelmes. Amilyen még nem voltam soha. Szerelmes egy tizenhét éves lányba... Egy tizenhét éves lányba, a vén, kilimpolt fráter.

Mondom, Böskevel — mert ez volt az igazi neve — naponta találkoztunk.

És sétálunk a külváros sötét utcáin karöltve, közel egymáshoz, összefonódva. Éreztem, hogy ő is rajongóan szeret. Igen: éreztem... Elárulta lázas arca, fénylő szemei és a két parányi kéz, mely mindig megremegett, ha megérintettem...

Hidd el, édes barátom, sokkal boldogabb voltam Böskevel, mint mikor a legszebb asszony volt a szeretóm...

Boldogságom a tetőpontra hágott, midőn egy nap Böske megígérte, hogy feljön a lakásomra.

Lázás izgatottsággal vártam. A szobámat teljesen rendbe hoztam. A meztelen aktokat a szekrény tetéjére tettem, a porba. Sőt mi több: kétszer, háromszor kisöpörtem a szobát... Az utolsó papírszeletet, kenyérmorzsát is felszedtem a földről.

Egész nap a tükör előtt álltam és igazgattam a nyakkendőmet. Még az arcomat is berizporoztam.

Oly sokáig váratott magára, pedig a mondott időben, pontosan kopogott az ajtómon és meg se várva az igent, belépett.

Olyan volt, mint egy szent... És én közeledni is alig mertem feléje.

Viselkedésem mentegezni akarta, mert így szól: — Szeretem magát, mert komoly... meglett ember...

— Igazán...?

— Látja én soha se állhattam ki azokat a tejeleles száju fiatalembereket...

tanítót, aki természetudományos igazságokat felismer és hirdetni mert, azt a tanítót, aki szüvel és szavával a dolgozó milliók mellé mer állni, aki fel tudja és fel meri ismerni, hogy a nemzeti élet az osztályok harcából áll, azt a néptanítót, aki mer a nép tanítója lenni — kiszolgáltatja a homályos paragrafusoknak és a tömege a plébanosnak, a káplánnak, a szolgabíróknak, az osztályállamnak. Apponyi »rendezi« a tanítót: fizetését, de eszébe meg akarja vésztetni érte a tanítók kulturálisismeretét. Az új törvény alanyizná az a tanítóknak, de egyúttal kiszolgáltatja őket a társadalmi és gazdasági reakciónak, polgári életük, magánéletük, iskolán kívüli tevékenységük elé hurkoltak rak, megosztja őket politikai, állampolgári jogaiktól.

Ha a mai parlamentet felváltja majd az általános választójog parlamente, gondolni kell majd a tanítókra. És nemcsak a fizetésüket kell komolyan rendezni, egy kulturálisan legedemesebb és legbecsültebb munkásaihoz méltóan felmenni, hanem vissza kell adni elkobzott polgári jogaikat is . . .

A volt szabadelpárt becülete.

Hogy a magyar nemzet politikai nemzet, azt gyakorta halljuk és olvassuk. Ez is aféle, mint a lóratermetség, meg a vendégszeretet és a többi. A lóratermetségnek meg a vendégszeretnek van is alapja. Minden lovat tenyésztő nép lóra termett és a fejlődésnek bizonyos alacsony fokán minden faj vendégszerető. A falusi, tanyai magyar ember vendégszerető. De mi az ő vendégszerete, a csutórán, birkaparkásban megnyilatkozó, az eszkimóhoz képest, aki a feleségével is megkínálja a ledvén vendéget? És ezt visszaautasítani éppen olyan sértő udvariatlanság, mint nálunk a parasztnál nem enni. Ha nézem az északvidéki utazók könyveiben ezeket az állati bőrköbe bebegyújtalt eszkimó aszsonyokat, hát nem nehéz kimonandom, hogy már csak emiatt se fogok az északi sarkra utazni. Mit sértsek én meg egy derék és vendégszerető eszkimó férjért? Pedig megsérteném. Udvariasság ide, udvariasság oda — nagysád — én bizony megsérteném a kegyed férjét.

Mondom, a kultúra bizonyos fokán, kifejtett tulajdonságok és erények a magyar népnél is természetesen mind fölálalhatók. De hogy a magyar »politikus nemzet« volna, ez a legegységibb hazugság a világon. Talán az egész világ kulturnépei között egy sincs, amely oly kevésbé volna politikai, mint éppen a magyar.

Természetesen előbb meg kell állapítani, hogy mi az a politika? Mert minden körülmények között szólni a »jobbpartot« és éljenezni a »balpartot«, vagy a malom alatt bányát és gyerekes »vétközés«-t ergetni és hallgatni félreértve a sok koalíciós újság hazugságait is, a választásokon a legür-

Kiméltlen vagyok. Tudom. De sokkal jobb barát vagyok, semhogy ezt elhallgassam . . . Nem . . . És ezerszer nem . . . Ebből a házasságból nem lesz semmi. Nem akarom, hogy elvedd a szeretőmet . . .

És bár volna okom, hogy hallgatással bosszuljam meg azt a sok komisszágot, irigykedést, amit velem szemben az életben tanusítottam . . . Már csak azért is megérdemelném, mert egyszer ehez hiagtál és nem segítettél ki, holott volt pénzed bőven . . .

De én ezeket feledni akarom. Megbocsájtom. Ha nem küldted volna el leveledben Böske arcképét (ugyanazt a képet, amit én a szívem fölött hordok) hát talán nem tudtam volna meg semmit. Ismétlem: bocsáss meg, hogy vén barátod egy pár hideg serral szétkergeti boldogságod báránnyel-hőt, hogy egy csapással megsemmisitem azt a sok széd ábrándot, amit képzeletben Böskméről alkottál. . . — de nem tehetek róla.

Mindent megírtam. Akarom: tudj meg mindent. Barátod maradok: Bekey.

* * *

Bekey, a festő, amikor befejezte a levelét, sietve, izgatottan zárta borítékba és ideges gyorsasággal írta meg a címet, aztán elgondolkozva állott föl. Kiegyenesedett. Szemöldökét mélyen a szemére húzta és mereven maga elé bámult.

Sokáig gondolkodott . . . Egyszerre csak elmosolyodott, egyet vont a vállán és egy hirtelen mozdulattal a tűzbe dobta a levelet . . .

Aztán fűtyörészve festeni kezdett . . .

sebb, de leghangosabb frázisok után törtetni egy vezérkolompus nyomán, a pálinkaillat irányában: ez nem politizálás. A politika ott kezdődik, ahol az országnak és a maga osztályának érdekei tudatában vannak az embernek és ezzel az öntudattal tud választani minden fölmerülő kérdésben a jó és rossz, a hasznos és az ártalmas között.

Nos, hát ebben az értelemben a magyar nemzet bizony siralmasan nem politikai nemzet. Anynyira, hogy szinte elképzelhetetlen dolgok történhetnek itt a politikában a nemzet éretlensége folytán. Rettenetes tömegeket lát az ember éljenezni és lelkesedni olyasmik mellett, amelyek az éljenzők érdekeinek a sirját jelentik és viszont mindennapos látvány, hogy az ugynevezett »közvélemény« sárba tiporja, leköpi és legyalázza a politikában a saját maga legszentebb érdekeinek a zaszáját.

Közvélemény! Azt mondtam: közvélemény? Nos hát Magyarországon ez nincs. Mi még nem tartunk ott, hogy közvéleményünk legyen. Csak nézze akárhí az ország viselkedését azzal a temérdek piszokkal és botránnyal szemben, amely egy idő óta nap-nap után felszínre kerül a politikai élet szemétdombja alól. Más országban maradhatott volna-e Kossuth vagy Wekerle a kormányon Polónyi bukása után, aki mellett a legnagyobb határozottsággal megszönláltak magukat? Más országban lehetne-e mindennap háromszor köpedelmes hazárdulóként penellengre állítani a Fejérváry-kormányt, amelyről most nekik kell kideríteni, hogy a szó szoros értelmében megmenték az országot az abszolútizmustól, hogy tiszter annyit akartak adni az országnak a békéért, mint amennyit a Wekerle-kormány megvalósítani képes és hogy költségvetés nélkül, törvénytelenül is takarékosabban és hűségesebben sáfároltak a közpénzekkel, mint a parlament által állítólag ellenőrzött »nemzeti« kormány. Nem úgy lenne-e minden országban, ahol gondolkozó emberek élnek, hogy amikor a mostani kormányt, tehát valamennyi párt, azzal védekezik a szabadszójuk sürgetésével szemben: nem lehet többet elérni — nem úgy lenne-e mindentől, hogy ez a beismerés a volt szabadelpárti pártnak és a halvaszületett haladópartnak örösi diadala lenne? Mindenki azt mondaná:

— Nem lehet többet elérni? Nem lehet? De hiszen akkor a szabadelpárti párt a politikai tudásnak és bölcsességnek volt a pártja, ti pedig, akik akkor ordítottatok, tudatlan, éretlen handabandázók. Hiszen akkor Tiszát, Fejérváryt diadalszékében kell visszahozni és bocsánatot kérni tőlük minden rossz szóért, amely ellenük ejtetted. Hiszen akkor ők nem azért nem csináltak meg mindazt, amikért ti mindennap öbégattok, mert nem akarták, hanem azért, mert nem lehetett. De ők legalább nem állítottak ki magukról mindennap tehetetlenség bizonyítványt, mint ti, hanem inkább magukra vették az ódiumot, hogy nem is akarnak többet, semhogy világgá kúrtojjék »a nemzet gyalázatát.«

Ez minden országban így volna, ahol érett emberek élnek és amelynek a népe »politikus nép.« Csakis Magyarországon lehet a feje tetejére állítani a józan ésszt és a logikát. És csak Magyarországon lehet annyi piszkot felkavarni anélkül, hogy más következménye volna a dolognak, mint az általános közgaudium. Az újságíróváso publikum mulatsága az egész. »Ajha, ma van ám szenzáció!« ez a hatás. Meg a kávéházban eldiskurálgatnak róla, meg az olvasókörben, faluházán, malomalatt — ennyi az egész. Azután tovább kotkodácsolják a frázisokat és atucogolnak, éljeneznek azon módon, ahogy azt előverklizik nekik.

Valóságos oázis volna ebben a sivatagban egy politikailag érett és fegyelmezett ellenék. Így igazán volna bírálat, fegyelem, ellenőrzés. Itt merne valaki szédelegni és tizenkilenc lenni, amikor az egy híján husz ellen fenekedik. Alighanem éppen a politikai érettségtől való félelmében nem merne beengedni a kormány a parlamentbe a letört szabadelpárti pártot, mint ellenéket.

— Hogy a vászron, botos ur?

— Husz krajcár méterje, Julis néni.

— De én utána mértem ám, botos ur!

— Utánam mérni? Akkor huszonöt krajcár méterje, Julis néni.

Mert a hamis botos nem szívesen látja az olyan vevőt, aki érti a mértéket.

HIREK.

— **Baja város februári közgyűlése.** Tegnap, szombaton d. u. 3 órakor kezdődött a város törvényhatósági közgyűlése, melynek napirendjéből a következő fontosabb tárgyakat emeljük ki: Miniszteri leirat a városi tisztviselők fizetésrendezéséről. Belügyminiszteri körrendelet a tisztviselők által ajándékok netáni elfogadása dolgában. Az 1907—1908-iki kövüti költségelőirányzat. Városi törvényalkotása. Helyesmegye átirata a mostani kormány által ígért alkotmánybiztosítókat: szaporítása tárgyában. A virázmus előlérsének ügye. Debreceni átirat a magyar cégfeliratok kötelezővé tétele tárgyában. A kassai és pécsi átirat az ottani egyetemek létesítésének pártolása iránt. (Reméljük, hogy törvényhatóságunk Szeged mellé sorakozik.) Baja városának az iparfejlesztés érdekében adandó kedvezményei.

— **Az ideai bajai gyermeknap.** Az országos Gyermekvédő Liga az ideai gyermeknapot *április 2-ára illetőleg 3-ára tűzte ki.* E napon minden hozzájáruló emberbarát, napi jövedelmének egy csekély hányadát a nemescélú egyesület javára adja, amiből bizonyára ismét tekintélyes összeg jut a szegény gyermekek fölségítésére.

— **Közgyűlés.** A bajai Köcsönös Segélyző Egylet múlt vasárnap tartotta rendes évi közgyűlést. Harmincnyolc év óta működik ezen egylet a humanizmus jegyében, különösen a szegény néposztály körében valóságilag házagot pótolva, szigorúan ragaszkodva szolid üzleti elveikhez és gondosan kerülve azon modern eljárás, mely fizetett ügynökök útján, éppen nem válogatva az eszközökben, akar minden aron üzleteket kötni. A szép szármal megjelent egyletti tagok meglegedéssel vették tudomásul az igazgató tanács és a felügyelő-bizottság jelentését, a kedvező üzleti eredményt feltüntető mérleget és azután megajatték az igazgató tanács tagok választását a következőképpen: Újból megválasztottak: Nyíráty István, Schön Géza, Szász Ottó, dr. Szirmai Vidor és Wunderlich János. Új igazgatósági tagokká választottak: Bodrogi Gyula, Czérnai Imre, Fleischmann Manó, Király Béla, Práger Károly, Wiesel Sándor és Wunderlich József. Póttagokká választottak: Hermann Samu, Krausz Lipót, Loschitz Béla, dr. Makray László, Scherk Lipót, ifj. Wagner Antal.

— **Eihunyt bajai városi tisztviselő.** A bajai városi tisztikarnak régi tagja dőlt ki a héten az elők sorából. *Leγγελ* Andor városi pénztári ellenőr, a bajai tüzéret-testület elnöke, életének 64-ik évében f. hó 21-én hajnali 4 órakor, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetését f. hó 22-én d. u. 4 órakor menegbe. Végtesztésén a bajai városi tisztviselői kar a tüzoltószevetség testületileg és számos jóbarát je lent meg. A gyászestéről a városi tisztikar és a tüzoltótestület külön gyászjelentésben emlékezett meg.

— **Szabadelőadás.** *Werner Adolf* dr. főgimnáziumi igazgató az elmúlt vasárnap nyitotta meg a gimnáziumi szabadelőadások ciklusát, a magyar nyelvről tartott nagyszabású tanulmányával. Szépszerű ur halgatóság előtt fejtette ki az igazgató követendő elveit a magyarságról. Az előadás általában tetszett.

— **A sajtó állásfoglalása.** A Budapesti Újságírók Egyesülete rendkívüli közgyűlést, a mely a sajtóellenes támadások visszautasítása végett hívott össze, e hó 24-én, vasárnap délelőtt fél 12 órakor a Kereskedelmi és iparkamara diszteremben (Alkotmány- és Szemere-utca sarok) tartja meg. A közgyűlésen, amelyre minden magyar újságíró hivatalos, részt vesz a katolikus írók és hírlapírók Pázmány-egyesülete és a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége.

— **Az ideai bajai fősorozás.** A miniszter rendeletet küldött Baja város törvényhatóságához, az 1907. évi tjoncéllásit minként való végrehajtása dolgában. A miniszter ez alkalommal, az esetleg támadható zavarok és téves kezelések elkerülése szempontjából, különösen kiemeli, hogy a sorozási jegyzőkönyv alapján való állításnak, melyet a mult évben, tekintettel az akkori viszonyokra, kivételesen megengedett, most már csak a védőtörvényi utasítás I. része 101. §-nak 6. pontjában megállapított esetekben van helye. — Baján a fősorozás március közepén kezdődik.

— **Lemondás.** *Fung Sándor* bajai földink, hadapródszínhelyettesnek rendfokozatáról való leköszönését a honvédelmi miniszter a héten elfogadta.

— **Uj vasut.** A kereskedelemügyi miniszter Gfrerer Schoch és Grossmann budapesti vállalkozó cégnek a mohács—pécsi vasut *Mohács* állomásából kiindulóan a Duna folyam partján *Bar, Dunaszekes* és *Báta* községek határain át a m. kir. államvasutak *Bátaszék* állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu, gőztüzemű helyiérdeklő vasutonalra az előmunkálai engedélyt egy évre megadta.

— **Egy szabadkai kollégánk gyászja.** *Braun* Henrik kollégánkat, a »Bácskai Hírlap« fel szerkesztőjét mély gyász érte a napokban. Édesatyja, *Braun* Jakab, városi javadalmi hivatali ellenőr, 65 éves korában elhunyt. Kollégánk és dr. *Csillag* Károly írórtársunk gyászában, — utóbbi aprósított gyászolja az elhunytban — szerkesztőségünk öszint szívvvel osztozik.

— Volt szabadelvűpárti főispán a népért. Latinovits Pál a „Báscs megye” legutolsó számában figyelemre méltó gazdasági megoldási módokat proponál. A többi között azt kívánja, hogy a kis- és középbirtokosok mintájára farmrendszeri bérleteket hozzunk be, i. e. birtokunk egy részét, 30–40% át 50–80 holdas tagokra osszuk fel és adjuk bérbe 20–25 éves időszakra. Ez természetesen nagyobb befektetéseket fog igényelni. A 60–70%-nyi birtoktesten belterjes gazdálkodási rendszert folytassunk. Megoldási módul ajánlja még a jószágnyelvésztést, de különösen a sertés- és marhahizlalás nagyobb mérvű behozatalát, mely bő jövedelmi forrást képezhet. A kérdés megvilágosítása után a munkáskérdéssel foglalkozik, mely szomorú perspektívát tár a gazdálkodók szeméi elé. Kéri, hogy eme osztály fenntartása biztosítható legyen.

— Ujvidéki törvényhatósági élet. Ujvidéki város törvényhatósági bizottsága több napig tartó közgyűlést tartott, amelyen a város fejlődésére nézve nagy horderejű ügyekben határozott. Így elhatározta többek közt, hogy 400.000 korona költséggel körházat át- illetve újrapitteti és újból felszereli; 250.000 korona költséggel jódtartalmu fürdőjéből modern fürdőt létesít; a város rendezésére 6000 korona pályadíjat tűzött ki városrendezési terv készítésére; az augsburgi egyesült légszergyári társaság tulajdonát képező légszergyár megváltását elhatározta.

— Eljegyzés. Vették a következő hymenhiért: Speiser Ferenc apatinai kereskedő eljegyezte Willmann Margit urleányt Hódságról.

— A Bácsbodrogyeai Irodalmi Társaság érdekes felolvasó ülésre készül f. hó 24-ik napján, vasárnap délután 5 1/2 órákor. A zombori város-háza nagytermében Vértési Károly fog felolvasni egy részletet a sajtó alá rendezett amerikai utirajz utelirásából. A felolvasás tárgya: *Niagara, az amerikai vízesés*. Az előadáshoz 24 kép lesz vetítve a víz-zuhagat részleteiből.

— Fényes esküvő — fényes papi honorárium. Az elmúlt hetekben ment vége az a fényes esküvő Bécsben, amely felé érdeklődéssel fordult az egész világ. Hogyne, mikor a völgyégy egy *Kotshild* volt, akinek császárok és királyok tartoznak, a menyasszony pedig egy magyar leány: *Wertheimstein* Rózi. Az esküvőn jelen volt Kecskeméti Lipót dr., a nagyváradi főbíró is, aki remek magyar beszédet intézett az ifjú párhoz. A főbírói tejedelmi ajándékot, 500 font sterlinget kapott a szép beszédért. Ha elgondoljuk, hogy az egész beszéd 204 szóból állott s a tiszteletdíj 500 font sterling, ami a mi pénzünk szerint 12.000 koronát képvisel, könnyen kiszámíthatjuk, hogy minden szóért 40 korona jutott. Hát ilyen drágán se fizették még a magyar szót — Bécsben.

— A Tisza áthidalása. A Tiszának Titelnél való áthidalása iránt a megye alispánja tudvalevőleg előterjesztést tett a közgyűlés elé. Ez azt megelőző állandó választmányi ülésen azonban Galambos Pál dr. az óbecsei áthidalás mellett foglalt állást s arra kérte a választmányt ez ügyben való további intézkedés végett, hogy e tárgyat vegye le a közgyűlés napirendjéről. Hosszabb eszmecsere után így történt. Ez ügyben Óbecsén szerdán értekezlet volt, melyen a Tiszának Óbecsénél való áthidalása mellett foglalt állást. Ennek ellensúlyozására azonban az ujvidékiek is erősen mozgóldnak a titeli terv mellett. Ujvidéki város közgyűlése is foglalkozott ezzel a dologgal s kimondta, hogy az eredeti terv végrehajtása érdekében mindent elkövet.

— Halálozás. Öv. *Fellmann* Alajosné szül. Hajnal Corinna f. hó 20-án, 67 éves korában, hosszasan szenvedés után elhunyt. Földi maradványait pénteken d. e. 10 órákor a gyászházban (Attila-utca 17. sz.) beszeltették és azután Apatinba szállították, s ott tegnap a római káth. egyház szertartásai szerint a felső temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyezték.

— Hadgyakorlatok szeptemberben. Mivel a legénység kiképzését ezuttal csakis elkövetve lehetett megkezdeni, az összes hadgyakorlatok eltolódnak. Lesznek azért ezred, dandár, hadosztály és hadtestgyakorlatok is, utóbbiak azonban csakis kisebb mértékben, de mivel a kiképzéssel szeptember előtt el nem készülnek, amint értesülünk, a hadgyakorlatok és ezzel járó öszpontosítások csakis szeptember végén kezdődnek és október havára fognak átválni.

— Hírek az egyházmegyékből. *Ditelján* István káplán, bajai főldink Katymárról Garára, Kvan-duk János Garáról Bácsbokodra és Aniciss Jenő Bácsbokodról Katymárra kápláni minőségben áthelyezettek.

— A mélykúti járásosztás. Mélykúton a gazdák, polgárok régen dolgoznak azon, hogy a nagy kiterjedésű járás felosztassék. A szegény nép a járás felosztása által se malacot, se tehenet nem tarthat. Természetes dolog, hogy haragszik a járásosztókra, mint megrontóira. E hó 13-án történt, hogy Horváth József szegény kovácsmestert egy járásosztó behívta, beerőltette házába. Miután a pincében ivást követeltatta vele borait, a szobában folytatták az ügyet. A járásosztó, kit a szegényebb néposztály választott meg képviselőnek, megkérdezte, haragszanak-e rá is. Horváth igennel felelt. Talán te is haragszol? Én

is haragszom. Erre a járásosztó a megrészegített embert a székről lelökte s csizmasarkával arcát, fejét, hátát szörnyű módon összerúgosta. Folytatása a kir. járásbírótság előtt.

— Pálics kiépítése. Közei tülökhelyünk rendezésének kérdése hosszabb pihenés után ismét fel-színre került. A legujabb terv, egy régi ideával való újabb kísérlet, hogy az építést egy részvénytársaság alapításával tegyék lehetővé. A részvénytársaság egy millió korona alaptőkével alakulna, amelynek felét (500.000 korona) a villamos vasut és világitási részvénytársaság, egy-egy negyedét pedig (250–250.000 korona) a város közönsége és a helybeli pénzintézetek megfelelő arányban vállalnák magukhoz. A vasárnap e tárgyban megtartott értekezleten a pénzintézetek kiküldöttjeit ismertették meg a terv részleteivel s a mai vasárnapon már a pénzintézetek határozott választ adnak a hozzájárulást illetően.

— Harc a telefon ellen. Odaát Ausztriában mind nagyobb elkeseredéssel folytatják a harcot a postakincstár ellen, mely január közepétől lényegesen fölemelte a portót és telefonbérletet. Most a bécsi orvosszövetség kérelmezte a telefondíjak leszállítását és míg ezidőig minden ilyen kivétel kedvezményt elutasított a miniszterium, mivel a közegészségügyi főfontosságú kérdések tekinteti, az orvosoknál kivételt fog tenni és azoknak leszállítja az előfizetési pénzt. Prágában telefonellenes egyesület alakult és két hét alatt 400 telefonelőfizető mondotta föl a telefonbérletét. Mivel ezen példát más városokban is követni fogják, előrelátható, hogy a kincstár jövedelme a lényeges díjtelmételek dacára a f. évben csökkenni fog. Így torolja meg magát a jövedelmi források túlzott kihasználása és így lehet az ellen ösztartással eredményesen főlvenni a küzdelmet.

— A bácsalmási adóhivatal? Egy hírlet, hogy a bácsalmási adóhivatal a folyó év elején föllélt. És mert ez a hír megesősítést nem nyert, a napokban Wekerle Sándor miniszterelnöknek küldöttésg tisztelettel Szutryé Lipót főszolgabíró vezetésével. A küldöttségben részt vevő Tekei József főrendiházi tag is. A küldöttség arra kérte a miniszterelnököt, hogy Bácsalmási adóhivatalt állítson föl. A miniszterelnök megígerte, hogy a küldöttség kérését behatóan tanulmányozza, de mielőtt határozna, megkérdezi a megyének többi érdekelt községét is. A küldöttség ezután Popovics államtitkárnál tisztelettel.

— Felülfizetések. A bajai kath. legényegylet f. hó 10-én tartott mulatsága alkalmával felülfizetni kegyesek voltak: Várossy Gyula, Vojnits Dániel 10–10 k., Ambrozovics Lajos 8 k., dr. Makray László, özv. Leutschuk Jakabné 5–5 k., Kuts János, dr. Koller Imre, Schöffner Gyula 4–4 kor., Vagyázó Vendel 3 3/4 kor., Kozák József, Jaszenovits Gergely, Würtz Pál, Posch Ernő, Hacker Ágoston 3–3 kor., Laforsch János, ifj. Nánay Lajos, Gruits Mihály, ifj. Faldum Mátyas, Krupity Péter 2–2 kor., Kovács Ödön 1 1/2 kor., Lulai Simon, Tománovits Sándor, Varga Lajos, Váradai András, Horváth Béla, Weisz József, Bócz József, Köbling Kálmán, ifj. Ziech Henrik, Wagenblatt Ferenc, N. N., N. N., Timusz Károly, Schneider István, Amler Antal 1–1 kor., Majoros Ferenc, N. N., 66–60 fill., Szedlácsek István 40 fill., N. N. 20 fill. Fogadják a nemesszű felülfizetők ezuton is az előjárás hálás köszönetét.

— Egy szabadtal gazdag nyakkereskedő kitüntetését szeretett volna kapni.

Szóba került ez egy ottani társaságban. Azt mondja valaki:

— En beszéltem vele erről. Azt mondta, hogy neki nem elég valami kis kitüntetés, mint a koronás arany érdemkereszt, még a Ferenc József-rend is kevés neki. Sőt a vaskoronarendet is kevesli.

— Hát mit akar?

— Azt mondta, legjobban szeretne egy térd-szalag-rendet kapni és hozzátette, hogy meg is kapja. Dörmög egy hang:

— Kapja ám az — *anya térdszalag rendjét.*

— „A József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület” első jótékonycélu előadásán felülfizettek: Ertl János 24 kor., Natti Józsefné, dr. Rajk Aladár 20–20 kor., Csengeri Árpád 17 kor., Bajai légszergyár, Ertl Pista, özv. Herzfeld Jakabné, dr. Koller Imréné, dr. Lemberger Árminné, özv. Rosenberg Mórné, dr. Rosenberg Samu, Rácz Józsa zenekara, özv. Schwartz Lászlóné, Somogyi Emilné, Schön Géza, Willmann János 10–10 kor., Kollár Ernőné 8 kor., dr. Ambrozovics Lajos 7 kor., dr. Bruck Aurélné, dr. Holländer Adolfné Jankovác, Krausz Jakab, Pollák Bernát, dr. Róna Dezső 6–6 kor., dr. Beczássy Gyuláné, Fischer Béláné, Gyarmati Emil, dr. Makray László, Müller Józsefné, Pollák Lajos, Reich Bernáthné, Reich Gyuláné, Reich Ignázné, Reich Vilmosné, Reich Vidor, Rosenberg Jakab, Rosenberg Mátyas, Salamon Jakab Bpest, Schlesinger Gyuláné, Szász János, Weidinger Dezső 5–5 kor., dr. Alföldy Lajosné, dr. Bérczy Albertné, özv. Devits Alajosné, dr. Freund Józsefné, Hegedűs József, Kolozsváry Sándor, dr. Nikolszburger Károlyné, Schön Antalné, özv. Weisz Józsefné 4–4 kor., Beyer Ernő, Grünhut Miksa, Weidinger Zsigmondné, dr. Werner Adolf, Wunderlich József 3–3 kor., Derva-

derics Illés, Eckert Gyula, dr. Fehér Lőrinc, Goldschmidt Zsiga, Horváth János, dr. Kelemen József, Kovács Sándor, Oehler Gyula, Pajor Jozsefné, Rónay Edéné, Salamon Sándor, Stámpfl Jenő, Trafikant Vilmos 2–2 korona. Összesen 408 korona. Az első előadás összes bevétele 1116 korona. Összes kiadása 466 K 32 fill. Tiszta jövedelme 649 korona 68 fillér. A 2-ik előadásban felülfizettek: Bernhardt Ernőné, Joanovits Milán 4–4 kor., Valentin Nelly 2 kor., Breinik Ferenoné, Goldschmidt Laura 1–1 kor., Allaga Ottóné 40 fill. Összesen 12 K 40 fill. A második előadás összes bevétele 264 K 70 fill. Összes kiadása 96 K 74 fill. Tiszta jövedelme 167 K 96 fillér. — A sanatórium-egylet vezetősége ez uton mond őszinte köszönetet a lelkes műkedvelőknek, kik annyi nemes ambícióval szolgálták a derék ügyet.

Iparosainkért.

A kisiparos nálunk hosszú időn át gazdasági és politikai tényező volt. Gazdasági azért, mert más, mint kisipar alig volt itt. Nagy gyártelepek nem igen voltak. Jacquard-székrek nem dolgoztak és a villamos motorokat nem is ismerték. A géperő nélkül, sőt legtöbbször segédek nélkül dolgozó kisiparos volt az ipar mindenütt. Hát persze, hogy tényező volt, még pedig nagy gazdasági tényező. Politikai sulya is volt. A politikus csizmadia ennek a sulynak köszönhetette nagy tekintélyét. Rendszerint irni és olvasni tudó ember lévén, az értelmiséghez számított és a kis városban szerepet is játszott. De most, mikor a gépirások egy óra alatt nagyobb munkát végeznek, mint a kéziiparos végzett egy egész éssz-tendő alatt: senkinek törődik a kisiparossal? Csak gyárakról, nagy telepekről, tömegmunkáról akarnak tudni. A kisiparos nem ipar. Ugy beszélünk róla, mintha a diluviális kornak valami maradványa lenne. Történelmi emlék, amelyhez csak a kegyelet szálai fűznek. Csak mikor a gyors gyáripari haladás élti-por-táldozataikban nagyobb tömegekben tűntek fel a kisiparosok, veszik észre az illetékes tényezők, hogy vannak ezzel a termelő osztállyal szemben is kötelességeik. Annál inkább, mert hisz a kisipar, ha nagyot nem is, de feltétlenül olyat produkál, amit a nagyipartól nem fogunk megkaphatni soha. Az egyéni izlés speciális kiszolgálására csak a kis suszter meg a kéziszabó képes. Gépek nem elégíthetik ki az egyes ember speciális kívánságait. És amíg az egyéniség megfizeti a maga szeszélyét, addig a kisipar amugy sem fog eltűnni a föld színéről. Az újabb gazdaságpolitikai elmélet kezd tehát felkarolni a kisiparosot. Nem akarja, hogy a nagy gyárak egészen agyonnyomják. Tudja, hogy a termelésnek bizonyos tekintetben szükségé van rá, tehát meg-allozza az életét. És mert tudja, hogy egészen ki nem veszhet soha, hát arra törekszik, hogy legalább ne nyomorogjon.

A mi kereskedelmi kormányzatunk is — hosszasan sürgetés után — végre most ennek a politikának kell, hogy hódoljon.

Egy most közzétett jelentésében beszámol arról, hogy a háziipar és a kisipar minő módon és milyen erővel támogatja. Örömmel vesszük tudomásul, hogy e támogatás intenzitása emelkedik.

Tavaly havi átlagban 46000, ezelőtt 16000 koronát fordítottak a kisipar támogatására. A legnagyobb összeget gépekben, a kisebbet pénzben.

Hogy a kisipar sem nélkülözheti már a géperőt, az nem emeli még a gyáripar magasságába, csak annak a formának a változását mutatja, amelyen a termelés általában és mindenütt keresztül megy. A kisiparos már nem dolgozik gép nélkül. És alig dolgozik már segéd nélkül. Az a 98 kisiparos, akiknek a kormányzat tavaly majdnem kétszáz ezer koronányi gépet adományozott, 383 segéddel és 168 tanonccal dolgozott, tehát minden telepen 4 segéd volt. Az a kisiparos, aki géppel, mindenesetre motorikus erővel, négy segéddel és két tanonccal dolgozik, a székek idején tekintélyes nagyiparos lehetett volna.

Ma gyámoltásra kényszerített a kisiparos, akit az állam vegyen oltalmazó szárnyai alá. Akinek már nincsen politikai sulya és gazdasági jelentőségét is már alig akarják elismerni. Ő a legnagyobb áldozata a határtalan arányokban fejlődő industrializmusnak és ő érdekében történt eddig a legkevésbé. Nem bánták, ha elvész. Mint a nagybeteg, akiről úgy is tudják, hogy patika már nem segít rajta. De most mégis megpróbálják a gyógyítást és sokhelyütt nagyszertű eredményeket értek el. Most nálunk tesznek kísérleteket és nálunk, ahol úgy sincs mult és átmenet az ipari fejlődésben, ez a kísérlet talán a legjobban fog bevalni.

Mulatság.

A bajai izr. nőegylet mulatsága.

A bajai izr. nőegylet, régi tradíciójához híven, az idén is nagyszabású mulatságot rendez.

Ezen városunk egyik legrégebbi egyesülete, mely annyi százakat áldoz évente a szűkölködőknek, enyhíti az éhezők nyomorát, ezzel a mulatságával is csak növelni akarja a szegények alamizsnáját.

A játékonyság jegyében indul meg a »Beszélő Ujság« rendezése is.

És városunk nemeskeblű, minden közjóért lelkesülő hölgyei és urai a legnagyobb készséggel, odaadással és buzgalommal vállaltak munkát a jó-tékony célú mozgalomra!

Vállvetett buzgalommal készülődik a sok derék szereplő a »Beszélő Ujság« előadására, mely 1907-ik évi március hó 2-án este 8 órakor tartatik meg a »Nemzeti Szálloda« összes termeiben, táncsal egybekötvé.

Szállongó hírek a nőegyleti bájról.

A rendező bizottság élén özv. Rosenberg Mórné elnök, özv. Reich Bernátné alelnök, Feuermann Sománé I-ső pénztáros, Kovács Henrikné II-ik pénztáros, Weidinger Deszóné a vigalmi bizottság elnöke, dr. Lemberger Ármin titkár működnek.

A »Beszélő Ujság« előfizetési felhívását Weidinger Irén urhölgy, az idei bálók egyik fényes stejarja fogja elcsicseregteni versben.

A verscikket dr. Reiter Emil ír mondia el szintén versben. Ez a fiatal óriás egy, de legfőkébb két csapásra okvetlen meghódítja a közönséget.

A Garmond rovat dr. Koller Imréné urhölgy kezeibe van letéve. Ez a fáradhatatlan, a közjótékonyágnak élő, nemeslelkű urnő egy feminista cikket ad közre: »Jogot a nőknek!«

A hírek dr. Hetényi János mint hirrovatvezető élén, két nagyon helyes leánya fogja elcsicseregteni: Klauer Böske és Spitzer Ilonka urhölgyek.

A színház rovata Schön Gizzi urleányé. Benne egy végtelenül bájos és szeretetreméltó leánykát lesz alkalmunk a színpadon megismerhetni.

A zene rovatot Romkúti Sándorné urnő mint rovatvezető látja el. Bériott »Concert«-jét játssza el zongorán ez az aranyoskedélyű széke szép asszony, kettősben Alföldy Imre urral, a közismert, zseniális hedegűjátékoskal.

A mulatságok rovatát Schwarc Elza, egy szép kédszemű, barnahajú urleány tölti be. Egy bál tudósítást ad elő a »Hangszerek báljáról«.

A sport rovat személyesítője: Szaday Maca. Ez a szépséges urleány, pártatlanul fess alakjával valóssággal erre a rovatra termett.

A közgazdaságot Deutsch Erzsike urleány személyesíti. Ennek a kiváló intelligenciájú, fess leánykának ez az első színpadi szereplése.

A »Beszélő Ujság« zárvászat Erdős Ilonka urhölgy, egy végtelen kedvességű, hercig leánya mondja el.

A hirdetési rovatot Nagy Imre, a szabadkai szintársulat tagja látja el.

A »Beszélő Ujság«-ot szerkesztette és rendezte: dr. Szirmai Vidor.

A »Beszélő Ujság« tárcája.

Mi az a »Beszélő Ujság«?

Móttó: Beszélő Ujság tessék uraim!
Beszélő Ujság tessék hölgyeim!
Beszélő Ujság szépre, jóra int!
Beszélő Ujság egy évre egy forint!
Órökre száz, vagy több, tetszés szerint!

No, ebből a móttóból ugyancsak nem fogod megtudni bájos olvasó, hogy mi is az a »Beszélő Ujság«.

Dióhéjban összefoglalva, ez a csodabogár azt jelenti, hogy egy újságszám nem nyomtatásban jelenik meg, hanem az összes rovatokat, kezdve az Előfizetési Felhívástól a Szerkesztői Úzenetekig, közvetlenül előszóval, zenében és énekben tárják a hallgatóság elé a nyájás szereplők, akik egy vidéki lapszerkesztőségben adják elő mondókájukat. A színpad egy ilyen szerkesztőséget ábrázol Olló Barnabás szerkesztővel, akit dr. Monostori Gyula — egy közismert szimpatikus fiatalember, személyesít. Partnere Renyhényi, a lap segédszerkesztője. Ezt a szerepet dr. Hetényi János, egy született színésztalantum fogja creálni. A szerkesztőség egy harmadik tagja egy szedőgyerek, Wiesel Jancsi, egy hercig kis fucska lesz hivatva ezt a szerepkört betölteni.

Igy indul meg a »Beszélő Ujság«, melyről elmondható méltán az alábbi jellemzés:

- A mi lapunknak versenytársa nincs,
- A mi lapunk, az irodalmi kincs,
- A mi lapunk sok szépet felölé,
- S ölelésünkről tán szólni sem kell.
- Az egyik cikkünk vig, komoly a másik,
- S kifejező mind a megszólalásig.
- Panasz nem volt a betűnkre még,
- Nem rontja velük senki a szemét.
- A világitás lehet bármi fajta,
- A vak is el tud igazodni rajta.
- Beszélő Ujság tessék, tessék,
- Előfizetni köteleesség!

Egy kis vihar.

A »Beszélő Ujság« nem eredeti tárcája.

Ketten adják elő és mégsem dialóg. Tudniillik csak a nőszereplő beszél, a férfi — mint többnyire az életben — hallgat. Tehát monológ volna ez tulajdonképpen? De ennek sem nevezhető, mert a férfi ugyan néma szerepre van kárhóztatva, de azért gesztusaival mégis beszél. Tehát több a monológnál, kevesebb a dialógnál. Nevezhetnők mono-dialógnak, vagy dia-monológoknak.

Ezt a kis vihart egy fiatal, fess házaspár fogja felidézni. Dr. Bruck Aurél ur és neje, egy elragadóan bájos, seideg asszonyka.

Azok után a szép sikerek után, amiket a Szanatoriumi bálon »Még a kérés« című vígjáték Irén és Béla szerepeiben arattak, méltán reméljük és várhatjuk a legeslegjobbát.

Vers. Halász Riza

Egy édes, bájos lányka,
A tárcaverset
Mondja majd el ő;
A vers mindvégig
Jótekonyságról zeng,
Komoly tartalma
És előkelő.

A nőegyleti bábra, mely egyike lesz a szezon igazi éltebáljainak, jegyek válthatók Fischer Béla, Fischer Pál és Reich Bernát cégeknek, valamint a Gyarmati és Makray dr.-féle gyógytárakban.

Törvénykezés.

Az ujonnan felállítandó törvényszékek körül.

Mi lesz a bajai törvényszékekkel?

Pár nappal ezelőt nagy küldöttség járt Budapestre és vonult től a parlament elé. A küldöttségnek vagy hatszáz tagja volt s hatalmas táblákat hozott magával, ugy, hogy első pillantásra szocialistáknak néztek őket a képviselők. Hogy kik voltak, mit akartak, az csak később derült ki, mert a felhivatalos könyvmatosoknál lefújták a küldöttségről kiadott tudósításokat.

Tudvalevő, hogy Jászberénynek, ha török, ha szakad, törvényszéket akarnak adni; hogy ez lehetséges legyen, a környékbeli, most máshová tartozó községeket a jászberényi törvényszék kerületéhez kell csatolni. Így csatlózik oda Nagy-Kátát is, amely most a pestmegyei törvényszékhez tartozik s Budapesttől vasuton nincs is messzebb tizenöt percnél. Jászberénybe ellenben a nagykátai pörösök legalább egy fél napig kell, hogy utazzanak.

Ez ellen emelték fel a nagykátaiakat szavukat. A falu egész intelligenciája és vagy hatszáz polgár jött fel deputációba Güntherhez. Kérte az igazságügyminisztert, hagyják bélen őket s ha már reformálni akarnak, ne olyan reformot csináljanak, amelynek egyrészt értelme sincs, másrészt kára van.

Günther felelt is a deputátosoknak, de kitérőleg, mert amit a nagykátaiak nem szeretnének, annak Jászberény kedvéért meg kell történnie. S nehogy a sajtóban propaganda támadjon az igazságtalanul megreformált község érdekében; elnyomták a tudósításokat s Nagy-Kátát meglepetve látta, hogy feltűnő tömegben felvonuló deputációjáról a főváros, a parlament — senki tudomást nem vesz.

Ime, így tesz a »nemzeti«-nek nevezett kormány, ha valamit — akar. Erősök, méltánytalanság a jelszava ilyenkor.

Baja város régi, szerzett jogát a törvényszékhez sutba dobják, holott itt nemesak ezer jogszolgáltatási érdek szól az ügyünk mellett, de a törvényeskerület megkonstruálása is játszva menne.

De — a bajai törvényszék visszaállításából egyelőre, nagysokára nem lesz semmi.

Nem lesz törvényszékünk pedig azért, mert érdekeinket a »nagy« Apponyi szép szeméiert semmibe sem veszi a 48-asnak nevezett kormány.

Segédszerkesztő: SPITZER ZOLTÁN.

Védjegy: „Horgony“
A Miniment. Capsici comp.,

a Horgony-Pain-Expeller
pótléka

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult küszöbnyél, oszúnl és meghüleséknél, bedörzölés- képpen használva.

Figyelemztetés. Súlyos hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyével és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegben K—80, K L 40 és K 2— és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerháza
az „Arany oroszlánhoz“
Prágában.
Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi széküldés.

Csinos kivitelű

n é v j e g y e k

rendelhetők lapunk kiadóhivatalában.

Sürgösen eladó

örök áron a szent Kata pusztán, Rém község határán 20 hold kitünő homokföld 75 forintjával holdanként. — Ez oly feltűnő olcsó, hogy a Bajai Takarékpénztár majdnem kölcsönt adna annyit reá. A birtok teljesen tehermentes, átíratás azonnal történhet. — Címem:

Goldstein Ferenc

Bács-Martonos. (A tanyán.)

A legjobb magvakat
A legnemesebb fákat
A legszönyvirágokat
A legdivatosabb csokrok
és koszorúkat

friss élővirágokból a legjobb minőség szavatolása mellett szállítja

Mühle Vilmos

cs. és kir. udvari szállító mag- és virágkereskedése

TEMESVÁROTT.

Nagy képes főárjegyzék ingyen.

Fontos lótulajdonosoknak!

A

Thanhofer

állatorvos által készített

balzsam,

lovak kólika-baja ellen, mely évek hosszú sora óta a görösök minden neme, felfuódás és egyéb bajok ellen, ezer esetben valóban csodahatással használható, minden lótulajdonosnak a leghatásosabban ajánlható. — Aki e balzsamot a használati utasításhoz híven használja lovánál, feltétlen hatásra számíthat. — Egy üveg, használati utasítással 80 fillérbe kerül. Négy üvegnél kevesebbet nem szállítok. — Kapható az összeg előleges bektüldése mellett,

THANHOFER

állatorvosnál

Mahrenbergben, a Dráva mellett
6. szám.

Belvárosban

Kigyó-utca 12. számú ház,
3 utcai-, két udvari szoba,
éléskamra, konyha, cselédszoba,
pince, istálló, két faskamra
kedvező fizetési feltételekkel eladó.

Bővebb fölvilágosítást ad

e ház lakosa.

64/1907. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy a bajai kir. járásbírósnak 1906. évi Sp. I. 497/3. sz. végzése következtében dr. Bruck Samu ügyvéd által képviselt Drächsler C. oég javára Bernhart István fiai oég ellen 286 K 49 f. s jár. erejéig 1907. évi január hó 17-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfooglalt és 1040 kor.-ra becsült következő ingóságok u. m.: üzleti butorok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a bajai kir. járásbírósnak 1906-ik évi V. 1110/2. számú végzése folytán 286 kor. 49 fill. tőkekövetelés, ennek 1906. évi szeptember hó 3. napjától járó 5% kamati, $\frac{1}{2}\%$ váltódíj és pedig összesen 17 kor. 20 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Baján alperes cég volt üzleteliségeben leendő megtartására 1907. évi február hó 25-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfooglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Baja, 1907. évi február hó 4. napján.

Szegő József,
kir. bír. végrehajtó.

Téglamestert

ki a körkemence égetést fával érti
6.000.000 téglá és cserép kiegészítéséhez
azonnal beléphet. Ajánlatok bizonyítványok
másolatával alanti címre küldendők:

Kohn L. Ignác

téglagyáros

S Z E G E D. Kispalota.

Eladó

és azonnal átvehető

Baranyamegyében dusan felszerelt,
nagyforgalmu téglaház, két kemen-
cével és hozzátartozó 72 hold föld
(1200 □-öl). — Felvilágosítást ad

ifj. Tramposch Ádám
BEREMEND.

Elsőrendű olósó tüzelőanyaggal dolgozó

SZIVÓGÁZMOTOROK.

Tüzelőanyag szükséglet **1-1½ fillér óránként** és lóerőnként.
Elektromos világítási és malomberendezések, takarmányozó kamrák.

Benzinmotorok, benzinmotoros cséplőgépek.

HAJÓS és TÁRSA

okleveles mérnökök motorvállalata.

BUDAPEST, V., Sziget-utca 9. szám. — Telefon 66—99.

Kérjen referenciát! Elégedetlen vevőink nincsenek! Legmesszebb menő szavatosság!
Árjegyzékkel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

Alapított 1846-ban.

KÖNYV- ZENEMŰ- PAPIR- ÍRÓ-
és
RAJZSZERRAKTÁR.

Az 1900. évi iparkiallításon

aranyéremmel kitüntetve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET.
DISZKÖNYVKÖTÉSZET.
A „BAJAI HIRLAP” kiadóhivatala.

KOLLÁR A. BAJA,

Báró Eötvös-utca 5. sz. a.

Könyvkereskedésemben

nagy raktár a legújabb irodalmi termékek-,
dizsművek-, ifjúsági iratok-, képes
könyvek-, imakönyvek-, minden-
nemű tan- és segédkönyvek-, térké-
pek-, földgömbök és zeneművekből.

Irodai levél- és rajzpapírok,
író- és rajzszerk, vonalzott
üzleti könyvek nagy választékban a legjutányosabb ára-
kon beszerezhetők.

Bármely bel- és külföldi hir-
lapokra és folyóiratokra elő-
fizetések az eredeti áron
elfogadotnak.

Hirdetések a BAJAI HIRLAP-ba
mérsékelt áron vétetnek fel.

Diszkönyv-
kötészetem

Dizsművek, Folyóiratok,
mindennemű könyvek
egyszerű és díszes bekötésére,
továbbá

képkerekek, (Passepartous)
íróaljzatok, stb.

előállítására van berendezve.

KÖNYVNYOMDAI
MŰINTÉZETEM

modern berendezéssel izlésesen állít elő
műveket, folyóiratokat, bái- és lakodalmi
meghívókat, eljegyzési kártyákat, név-
jegyeket, számlákat, levélpapírokat,
levélborítékokat, körleveleket,
gyászjelentéseket, árjegyzéke-
ket, falragaszokat, stb. fekete
és színes nyomással.

Nagy raktár közszégi, köz-
igazgatási, ügyvédi és egyházi
nyomtatványokból.

Bármilyen könyvnyomdai
munkák a legolcsóbb áron
vétetnek fel.